הִלְכוֹת בְּרָכוֹת הוֹדָאוֹת סִימָן רִיט

יוֹדוּךָ סֶלָה, חֲ׳בוּשׁ יְ׳סוּרִים יָ״ם מְ׳דָבָר: ב [ב]**וּמַה מְּבָרֵךְ, בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם (ד) הַגּוֹמֵל לְחַיָּבִים טוֹבוֹת** [ג]**שֶׁגְּמָלַנִי כָּל טוֹב, (ה) וְהַשׁוֹמְעִים אוֹמְרִים, מִי (ג) שֶׁגְּמָלְךָ כָּל טוֹב הוּא יִגְמָלְךָ כָּל טוֹב סֶלָה: ג** [ג]**צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה זוֹ (ד) (ו) בְּפָנֵי עֲשָׂרָה * וְתֵרֵי מִינַיְיהוּ (ה) רַבָּנָן, דְּכְתִיב (תהלים קז לב) וִירוֹמְמוּהוּ בִּקְהַל עָם (ז) וּבְמוֹשַׁב**

ב שם לפי גרסת הרי״ף (סג.) והרמב״ם (פ״י ה״ח) והרא״ש (פ״ט סי׳ ג).
ג שם (ברי״ף ורמב״ם).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

אִישׁ אוֹ חוֹב לְסִפַּת הַיּוֹת שְׁאֵין יְרוּ מַשָּׂאַת וְאַחַר זֶךְ הַזְּמִין לוֹ ה׳ כו׳. וְשָׁם אַחַר זֶךְ נִרְאָה שֶׁהִצְּתְוּ לוֹמַר שֶׁאִם הָיָה בְּיָכְלָתוֹ אֶלָּא שֶׁלֹּא רָצָה, אוֹ שֶׁהָיָה מָקוֹם שֶׁיְּזוּתְרוּ לוֹ וְלֹא הוֹעִיל כו׳, אֲם לֹא שֶׁנֹּאמַר נְתַתָּ דְּבָרֶיךָ לְשִׁעוּרִין, עַיֵּן שָׁם, וְנִרְאֶה דְּכִהַאי גַּוְנָא יְבָרֵךְ בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת), וְסַיֵּם בָּזֶה הַמְּנָהָג פְּשׁוּט דְּכָל מִין חִבּוּשׁ בְּיִצִיאָתוֹ מִכְּרָךְ, עַיֵּן שָׁם, וּבְקִיצּוּר בָּרְכָה (סק״ד) הַבָּיא שֶׁגַּם בְּגוֹתְבֵי הַחַיִּים הִשִּׂיג עַל מִנְהַג אַבְרָהָם (סק״ח) וְזֶה.

קֹדֶשׁ דָּף נ״ג. אֲבָל הָרַאֲנ״ח (הנותן אמרי שפר פ׳ אמור) כָּתַב דְּכְעִינִן עֲשָׂרָה חוּץ מִן בֵּעַל הַנֵּס. יַד אַהֲרֹן (הגה״ט): (ה) **רַבָּנָן.** צָרִיךְ לוֹמַר דְּאִנּוּ הִלְכְתָא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג):

בַּאוּר הַלָּכָה

שֶׁיֵּשֵׁב בְּבֵית הָאֲסוּרִים כְּמוֹ בְּמְדִינוֹת אֵלֶּה שֶׁיְּשִׁיבַת בֵּית הָאֲסוּרִים בְּעַצְמָהּ הוּא עֹנֶשׁ, אֲפִלּוּ הָיָה עֲלֵילָה שֶׁל נְפָשׁוֹת אֲפִלּוּ הָכִי כְּשֶׁיָּצָא מִבֵּית הָאֲסוּרִים אֵינוֹ מְבָרֵךְ, דְּהָא לֹא הָוֵי שׁוּם סַכָּנָה מֵאַחַר שֶׁיְּדוּעַ שֶׁזֶּה הוּא כָּל עָנְשׁוֹ [אִם לֹא שֶׁהִיְּשִׁיבָה בָּהֶם גּוּפָא הוּא סַכָּנָה, כְּמוֹ שֶׁיְּדוּעַ שֶׁיֵּשׁ בְּתֵּי אֲסוּרִים עַל נְפָשׁוֹת גְּדוֹלִים שֶׁהִיְּשִׁיבָה בָּהֶם זְמַן מְרֻבֶּה הוּא סַכָּנַת נְפָשׁוֹת, וּבְוַדַּאי צָרִיךְ לְבָרֵךְ כְּשֶׁיֵּצֵא מִשָּׁם]. וְאוּלָם יֵשׁ לְדַקְדֵּק, דְּחַיָּב לְהוֹדוֹת וּלְבָרֵךְ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל שֶׁלֹּא נִגְמַר דִּינוֹ מִתְּחִלָּה רַק לִישִׁיבַת בֵּית הָאֲסוּרִים בִּלְבַד וְלֹא לְעֹנֶשׁ נְפָשׁוֹת. וְהִנֵּה הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) **וּבְרָכֵי יוֹסֵף** (סק״ד) **וְעוֹד אַחֲרוֹנִים חָלְקוּ עָלָיו וְהוֹכִיחוּ מֵהַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים דַּאֲפִלּוּ חִבּוּשׁ מַחֲמַת מָמוֹן וְלֹא הָיָה שׁוּם סַכָּנָה גַּם כֵּן מְבָרֵךְ, כֵּיוָן דְּעַל כָּל פָּנִים הָיָה כָּלוּא וְלֹא הָיָה מוֹשֵׁל בְּנַפְשׁוֹ,** וְיֵשׁ אַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ שֶׁגַּם מִנְּהַג אַבְרָהָם לֹא כָּתַב דִּבְרֵיהֶם אֶלָּא לְפִי מִנְהַג אַשְׁכְּנַז הַמּוּבָא בְּסִעִיף ז׳ וּבְסִעִיף ח׳ דְּזוֹנְקָא בִּדְרָךְ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ סַכָּנָה אוֹ בְּחֹלִי שֶׁמַּחֲלִל הַגּוּף, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְמִנְהַג סְפָרַד דַּאֲפִלּוּ בְּחֹלִי כָּל דְּהוּ אוֹ בְּדֶרֶךְ סְתָם נַמִּי מְבָרְכִין, הוּא הַדִּין הָכָא גַּבֵּי חִבּוּשׁ אֲפִלּוּ עַל עִסְקֵי מָמוֹן, וְהָנֵי קַדְמוֹנִים הֵם בַּעֲלֵי שִׁיטָה זוֹ שֶׁל מִנְהָג סְפָרַד. אֲלָא דְּבֶאֱמֶת מִתְּמִיהַ מִנַּן אַבְרָהָם נִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ לְמִנְהַג סְפָרַד בְּצִינְן דְּזוֹנְקָא חִבּוּשׁ מַחֲמַת נְפָשׁוֹת, וְעוֹד רְאָיָה דְּהָא הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּצַעְמוֹ נָטָה בְּסִעִיף קָטָן ח׳ לְדַעַת הַמְּחַבֵּר דַּאֲפִלּוּ בְּלֹא מַכָּה שֶׁל חֹלִי נַמִּי, וְאִם כֵּן אֵיךְ סְתָם הָכָא בְּסִתָם דְּזוֹנְקָא מַחֲמַת נְפָשׁוֹת. וְנִרְאֶה דְּדַעַת מָגֵן אַבְרָהָם הוּא דְּהָנֵי קַדְמוֹנִים שֶׁמַּבִּיא הַבְּרֵכֵי יוֹסֵף הוֹלְכִים בְּשִׁיטַת הָעָרוּךְ** (ערך ארבע) **דַּאֲפִלּוּ בְּמַחוֹשׁ כָּל דְּהוּ נַמִּי מְבָרְכִין, וּלְפִי זֶה הוּא הַדִּין בְּחִבּוּשׁ מַחֲמַת מָמוֹן כֵּיוָן שֶׁהוּא עַל כָּל פָּנִים כָּלוּא וְאֵינוֹ יָכוֹל לָצֵאת כְּחָפְצוֹ, דֵּי לְהִתְחַיֵּב בִּבְרָכָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְהַמְחַבֵּר בְּסִעִיף ח׳ שֶׁלֹּא אָחֵז לְגַמְרֵי בְּשִׁיטַת הָעָרוּךְ אֶלָּא הִצְרִיךְ עַל כָּל פָּנִים שֶׁעָלָה לְמִשָּׁה, וּמִסְּתָם דִּבְרֵי הָעָרוּךְ לְמִשָּׁה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְסֻכָּן לְצֵאת עַתָּה מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְהָקֵל בְּזֶ

הֲלָכוֹת בְּרָכוֹת הוֹדָאוֹת סִימָן רִיט

קלו. בְּאֵר הַגּוֹלָה

זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ, [ד]וְאִם * לֹא שְׁכִיחֵי רַבָּנָן, לֹא יַנִּיחַ מִלְּבָרֵךְ. [ה]וְנֶהֱגוּ לְבָרֵךְ אַחַר קְרִיאַת הַתּוֹרָה, לְפִי שֶׁיֵּשׁ שָׁם עֲשָׂרָה. וְאִם בֵּרֵךְ בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה, (ח) [ו]יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיָּצָא, * [ז]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלֹּא יָצָא, וְטוֹב לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ בְּפָנֵי עֲשָׂרָה. (ט) בְּלֹא הַזְכָּרַת שֵׁם וּמַלְכוּת: ד (י) [ח]אִם בֵּרַךְ (ו) אַחַר וְאָמַר בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר גְּמָלְךָ כָּל טוּב, (יא) וְעָנָה אָמֵן, (יב) יָצָא. וְכֵן אִם אָמַר בָּרִיךְ רַחֲמָנָא (ז) מַלְכָּא דְּעָלְמָא (יג) דְּיַהֲבָךְ לָן, * וְעָנָה אָמֵן, יָצָא. הַגָּהּ: (יד) *וְאֵין זֶה בְּרָכָה לְבַטָּלָה מִן הַמְבָרֵךְ (טו) אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְחַיֵּב בִּבְרָכָה זוֹ, הוֹאִיל וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ יוֹתֵר (מג. ד"ה אמר).

ד תוֹסְפוֹת שָׁם (ד"ה ואימא) וְהַפָּרְדְּכִי (פ"ס סי' ריב). ה שָׁם בְּתוֹסְפוֹת וְאֹרְחוֹת חַיִּים (דין מה שכוסיפין בשני ובחמישי אות כה). ו טוּר מִלְּישָׁנָא דְּגְמָרָא (שם). ז רַבֵּנוּ יוֹנָה (מג. ד"ה אמר). ח שָׁם בְּגְמָרָא.

בֵּאֵר הֵיטֵב

ד (ו) **אַחַר.** וְהָאַחַר רַשַּׁאי לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה. וְאִם הַחוֹלָה יָצָא בִּבְרָכָתוֹ בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה, יֵשׁ פְּלוּגְתָּא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ג': (ז) **מַלְכָּא.** בְּתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) דְּבָעִינַן הָנֵי דָּתְנוּ הִלְכָתָא: **(ח) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיָּצָא.** דְּכָל עִקַּר עֲשָׂרָה אֵינוֹ אֶלָּא לְמִצְוָה, וּלְפִי זֶה אִם יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יִזְדַּמְּנוּ לוֹ עֲשָׂרָה יְבָרֵךְ בְּלֹא עֲשָׂרָה אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה, וְעַיֵּן בְּהִלְכוֹת הָרָאֵ"ה (פקודת הלויים נד: ד"ה אמר אבי") שֶׁכָּתַב דְּיַמְתִּין עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם פֶּן יְזַדַּמֵּן לוֹ עֲשָׂרָה שֶׁיּוּכַל לְקַיֵּם הַמִּצְוָה כְּהִלְכָתָהּ, וְיוֹתֵר לֹא יַמְתִּין: **(ט) בְּלֹא הַזְכָּרַת שֵׁם וּמַלְכוּת.** מִשּׁוּם דְּסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל: **ד (י) אִם בֵּרַךְ אַחַר.** מִדְּסָתַם הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ אַחַר שֶׁאֵינוֹ קָרוֹבוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ אֲטוֹבַת חֲבֵרוֹ כָּל שֶׁהוּא מְשַׁמֵּחַ בָּזֶה, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְאֵין זֶה וְכוּ': **(יא) וְעָנָה אָמֵן.** וְאִי לֹא עָנָה אָמֵן (ם) לֹא יָצָא. וּמֵיירִי שֶׁשָּׁמַע הַבְּרָכָה מִתְּחִלָּתָהּ וְעַד סוֹפָהּ (ט) וְכֵן נָמֵי לָצֵאת בָּהּ יְדֵי חוֹבַת בְּרָכַת הַגּוֹמֵל שֶׁנִּתְחַיֵּב: **(יב) יָצָא.** וְהוּא הַדִּין (י) דְּלִכְתְּחִלָּה יָכוֹל לִפְטֹר עַצְמוֹ בְּכָךְ. וְדַוְקָא שֶׁיֵּשׁ שָׁם עֲשָׂרָה, הָא אִי לֵיכָּא עֲשָׂרָה, בְּדַאֲי אֵין לוֹ לְכַוֵּן לִפְטֹר עַצְמוֹ, וּכְדִיְּעֵבַד שֶׁכְּבָר אִם צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, (יא) תַּלְיָא בְּפְלוּגְתָּא דְּסָעִיף ג' וְיָבָרֵךְ בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת: **(יג) דְּיַהֲבָךְ לָן.** בֵּ"שׁ (נד:) הַגְּרִסָא דְּיַהֲבָךְ לָן וְלֹא לְעַפְּרָא: **(יד) וְאֵין זֶה וְכוּ'.** הֵינוּ אֲפִלּוּ לֹא הָיוּ שָׁם עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים. וְלַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַנַּ"ל בְּסָעִיף ג' דְּכְּשֶׁבֵּירְכָה לְהוּ דְּלֹא יָצָא בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה, וְאִם כֵּן הַחוֹלָה אֵינוֹ יוֹצֵא בִּבְרָכָה זוֹ, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא מִקְרֵי זֶה בְּרָכָה לְבַטָּלָה לְגַבֵּי הַמְבָרֵךְ, שֶׁהוּא רַשַּׁאי לוֹמַר בָּרְכָה זוֹ לְכָל פָּנִים מוֹעִיל לְמִי שֶׁשָּׁמַע [הַגְּרִ"א]: **(טו) אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְחַיֵּב.** דְּלֹא נִזְכַּר חִיּוּב בְּרָכָה זוֹ בַּשּׁ"ס בְּאַרְבָּעָה

שֶׁהַמְחַבֵּר לֹא הִכְרִיעַ בְּפלוּגְתָּא זוֹ אִם בֵּן מִמֵּילָא אֵינוֹ רַשַּׁאי לְבָרֵךְ בְּלֹא עֲשָׂרָה. אֲבָל דַּעַת רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר בְּחִדּוּשָׁיו (ס"ד) **דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת רַבִּי אֵינוֹ רַשַּׁאי לְבָרֵךְ בְּלֹא עֲשָׂרָה. אֲבָל דַּעַת מַאֲדָם דְּעָלְמָא שֶׁמְּבָרֵךְ עַל חֲבֵרוֹ בְּרָכָה זוֹ אַף עַל גַּב דְּלֹא נִתְחַיֵּב כְּלָל וְכֹמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּהַגָּ"ה בְּסָעִיף ד', וְכָל שֶׁכֵּן אִיהוּ גּוּפֵיהּ, אֶלָּא דְּאִם יְזַדַּמְּנוּ לוֹ אַחַר כָּךְ עֲשָׂרָה לְבָרֵךְ עוֹד הַפַּעַם דֶּרֶךְ חוֹבָה לְדַעָה אַחֲרוֹנָה, וְאִמְּנָם לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ בְּלֹא עֲשָׂרָה אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ שֶׁבַח וְהוֹדָאָה, דְּאִם יְזַדַּמְּנוּ לוֹ אַחַר כָּךְ עֲשָׂרָה לֹא יוּכַל לְבָרֵךְ פַּעַם שֵׁנִי דֶּרֶךְ חוֹבָה דְּשָׁמְעָא לַן כְּדַעָה רִאשׁוֹנָה וּכְבָר יָצָא, עַיֵּן שָׁם [אֲכָן אִם כְּבָר בְּהִדְיָא שֶׁלֹּא לָצֵאת בְּהַבְּרָכָה אֲשֶׁר הֵלְכוּ לִבִּי עָלְמָא יָכוֹל לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, דַּאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר מִצְוֹת אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה הֵינוּ בְּסִתְמָא אֲבָל לֹא בְּכַוֵּן בְּהַדְיָא שֶׁלֹּא לָצֵאת, וְעַיֵּן]:**

ד * **וְעָנָה אָמֵן.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יא), וְאַף עַל גַּב דְּכָבָר מָקוֹם קַיָּמָא לָן דְּשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה וַאֲפִלּוּ בְּלֹא עָנָה אָמֵן וּכְדִמְבֹאָר בְּסִימָן רי"ג (ס"ב), שָׁאנֵי הָכָא דְּהַמְבָרֵךְ גַּם כֵּן לֹא נִתְחַיֵּב בִּבְרָכָה זוֹ אֶלָּא שֶׁמְּבָרֵךְ דֶּרֶךְ שֶׁבַח וְתִהְלָּה עַל הַצָּלַת חֲבֵרוֹ, מִשּׁוּם הָכִי כָּל שֶׁלֹּא עָנָה אָמֵן לֹא יָצָא [טור בְּשֵׁם הָרא"ש]. אֲבָל כָּל זֶה הוּא רַק לְשִׁיטָתוֹ דְּמַתִּיר לְבָרֵךְ דֶּרֶךְ שֶׁבַח וְתִהְלָּה אֲצַלַּת חֲבֵרוֹ אַף שֶׁלֹּא נִתְחַיֵּב בְּבֵאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְאֵין זֶה וְכוּ'. וּבְשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (נד: ד"ה אמר) כָּתַב סְבָרָא אַחֲרִת, דְּכֵיוָן דְּהַמְבָרֵךְ אֵינוֹ מְכַוֵּן אוֹתוֹ לְהוֹצִיאוֹ לְהָכִי בְּעִינַן עַל כָּל פָּנִים שֶׁיְּצַנֶּה אָמֵן תּוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר שֶׁל הַמְבָרֵךְ, עַיֵּן שָׁם. וְהִנֵּה לְפִי סְבָרָה זוֹ לְכְאוֹרָה בְּכָל מָקוֹם נְמִי אִם עָנָה אָמֵן לֹא בְּעִינַן שֶׁיְּכַוְּנוּ לְהוֹצִיאוֹ, וּבְאֶמֶת זֶה אֵינוֹ עַיֵּן בְּסוֹף סִימָן רי"ג, וְאֶפְשָׁר דְּהָכָא עָדִיף טְפֵי מִשּׁוּם דְּלֹא אֶפְשָׁר לְכַוֵּן לְהוֹצִיאוֹ בְּנֶפֶשׁ זֶה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (סק"ט), עַיֵּן שָׁם. וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר כָּתַב טַעַם אַחֵר, דְּהָכָא לֹא שַׁיָּךְ שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה דְּהָא אֲפִלּוּ יֹאמַר בְּהַדְיָא בְּצַעֲמוֹ בְּרָכָה בִּלְשׁוֹן זֶה לֹא יוֹצִיל, דְּהָא הַבְּרָכָה נֶאֱמְרָה לְנֹכַח הַנִּצּוֹל וְאֵינָהּ שַׁיָּכָה רַק לְאָדָם נָכְרִי הַמּוֹדָה עַל טוֹבַת חֲבֵרוֹ, וְלָזֶה בְּעִינַן שֶׁיְּצַנֶּה אָמֵן עַל בִּרְכַּת חֲבֵרוֹ, אִם כֵּן עַל כָּל פָּנִים מוֹדָה הוּא גַּם כֵּן לַה' עַל שֶׁגְּמָלוֹ טוֹב, אֲבָל בִּלְא זֶה לֹא מְהֻנֵּי כְּלָל, וְהוּא נְכוֹן מְאֹד:

* **וְאֵין זֶה בְּרָכָה לְבַטָּלָה.** וְכֵן הַסְּפִים מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) וְכָתַב שֶׁכֵּן נִרְאֶה גַּם דַּעַת הַמְחַבֵּר שֶׁפְּתָם בָּזֶה, וּדְלֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו) שֶׁיֵּשׁ לְגָעֵר בְּמִי שֶׁמְּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַגּוֹמֵל עַל חֲבֵרוֹ. אֲבָל בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יא) כָּתַב שֶׁהָעִקַּר הוּא כְּדִבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף שֶׁזּוֹלֶת בֵּן אוֹ תָּלְמִיד אֵינָם רַשָּׁאִים לְבָרֵךְ, וְכֵן כָּתַב בְּעוֹלַת תָּמִיד (סק"ה) שֶׁכֵּן דַּעַת רב הַפּוֹסְקִים עַיֵּן שָׁם. וְכֵן נִרְאֶה דְּבָאֲמֶת דִּבְרֵי הַגְּ"ה שֶׁהֵם דִּבְרֵי הַטּוּר בְּשֵׁם הָרא"ש מְקֻשָּׁים, דְּהֵיכָן מָצִינוּ בְּרָכוֹת שֶׁאֵינוֹ מְחֻיָּב בְּכָל רַשַּׁאי לְבָרֵךְ, וְאַף דְּאָמְרוּ (עירובין מ:) עַל בִּרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ שֶׁהִיא רְשׁוּת, גַּם כֵּן אֵין הַכַּוָּנָה רְשׁוּת גָּמוּר, אֶלָּא דְּלֹאו חִיּוּבָא כָּל כָּךְ, אֲבָל מָצִינוּ לְחַיֵּב כְּלָל וַאֲפִלּוּ הָכִי רַשַּׁאי לְבָרֵךְ בְּרָכַת הַנֶּהֱנִין שֶׁהִיא לְנֹכַח אָדָם הַנִּצּוֹל, וְאַיְּךָ שַׁיָּךְ לְהוֹצִיאוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (שם) לְהַדְיָא וְכֵן מְצַדֵּד אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) וּפְרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"כ) נָהַר שָׁלוֹם (סק"ט), וּדְלֹא כְּעוֹלַת תָּמִיד (סק"ד): **(י)** דְּהָא רב יְהוּדָה פָּשַׁט עַצְמוֹ בְּכָךְ וְכֵן כָּתַב בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (שם) לְהַדְיָא: **(יא)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) וְכֵן כָּתַב בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (שם) וּדְלֹא כְּלְבוּשׁ וּנְהַר שָׁלוֹם (סק"ו):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד **(ם)** כֵּן מַשְׁמַע מִלִּישָׁנָא דְּטוּר בְּשֵׁם הָרא"ש וְכֵן מוּכָח בְּבַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (רי"ש פ"ט), **עַיֵּן שָׁם,** וְכֵן כָּתַב בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (נד: ד"ה אמר) לְחַד מַאן דְּאָמַר, וּדְלֹא כְּהָרָא"ה (פקודת הלויים נד: ד"ה רב יהודה) שֶׁכָּתַב דְּלֹאו דַּוְקָא הוּא וּבְשִׁמְיָעָה בִּלְחוֹד סַגֵּי: **(ע) אֲבָל לֹא בְּעִינַן שֶׁהַמְבָרֵךְ יְכַוֵּן לְהוֹצִיאוֹ,** דְּהָא רב חָנָא (נד:) לֹא כִּוֵּן לְהוֹצִיא אֶת רב יְהוּדָה שֶׁהָרֵי לֹא יָדַע כְּלָל מִתְּחִלָּה שֶׁיְּכוֹל לְפוֹטְרוֹ עַד שֶׁחִדֵּשׁ לוֹ רב יְהוּדָה וַיַּיְשׁ לְדַחוֹת דְּאִפְשָׁר דְּסָבַר רַבִּי יְהוּדָה בְּעַלְמָא דְּמִצְוֹת אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה מַה שֶּׁאֵין

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah